

‘Onderdrukt onkruid’

Tekst en fotografie: Emiel van den Berg

Wiert Nieuman was jarenlang hortulanus bij de Botanische Tuinen Universiteit Utrecht. Zijn plantenkennis is groot. Op de vraag wat zijn favoriete vaste plant is, antwoordt hij *Trachystemon orientalis*. Van het geslacht is er alleen deze soort, cultivars zijn er niet. “Deze *Trachystemon* is niet mijn absolute favoriet, maar toch wil ik hem een plaatsje in de schijnwerpers geven omdat hij haast universeel toepasbaar is.” Nieuman prijst de groeiwijze van de plant. “Omdat hij langzaam uitstoelt, zonder echt te gaan woekeren, is dit een ideale bodembedekker voor plaatsen waar je verder niet veel kunt aanplanten.”

Hij noemt de plant dermate bodembedekkend dat onkruid eronder totaal geen kans maakt. En in tegenstelling tot veel andere gemakkelijke bodembedekkers is hij uitstekend in bedwang te houden. “Door zijn uitbundige groei is de plant ook prima toe te passen in grote tuinen en het openbaar groen.” Nadeel is dat het blad in nazomer en herfst minder mooi wordt. De bladeren ogen dan rommelig, ze sterven relatief snel af. “In de zomer kun je de plant daarom gerust met de bosmaaier afmaaien. Hij maakt daarna weer makkelijk nieuw, friscroen blad.”

TE GROF VOOR KLEINE TUINEN

Beth Chatto, bekend van haar tuinen en tuinboeken, schrijft dat ze *Trachystemon* te grof vindt voor kleine tuinen, maar juist zeer goed toepasbaar op plaatsen waar iets stevigs nodig is. Voordeel vindt zij dat *Trachystemon* het goed doet op schaduwrijke plaatsen. Margery Fish, ook bekend van verschillende tuinboeken die ze uitbracht, schrijft dat de plant vooral geschikt is voor arme grond onder bomen. Vanwege het grote blad vindt ze het wel een wat zware, grove verschijning. Nieuman: “Overigens doet de plant het zeker ook goed op voedselrijke en niet te droge standplaatsen.”

Trachystemon behoort tot de *Boraginaceae*, de ruwbladigenfamilie. Enkele familieleden zijn *Anchusa*, *Borago* en *Echium*. Bekender zijn *Brunnera*, *Pulmonaria* en *Symphytum*. Van nature groeit de plant in Oost-Bulgarije, Noord-Turkije – waar bloem, blad en wortel worden gegeten – en de westelijke Kaukasus. Daar is de plant te vinden in vochtige beukenbossen, op schaduwrijke rivieroeveren en op vochtige rotschellingen tot 1.000 m hoogte.

Nieuman benadrukt nog de bijzondere bloeiwijze. In het voorjaar – eind maart, begin april – bloeit *Trachystemon* met hemelsblauwe bloemen, die veel overeenkomst hebben met de bloemen van komkommerkruid, *Borago officinalis*. Typend zijn de achterwaarts omgekrulde kroonbladeren. Omdat de bloemen relatief klein zijn en verschijnen nog voordat het blad zich ontvouwt, is het belangrijk te kiezen voor een standplaats die in die vroege voorjaarsperiode goed zichtbaar is. “Verschijnt het blad, dan breekt een totaal andere fase aan. Het blad is groot en reikt tot ongeveer 40 cm hoogte. Behalve de bloemstengels, die later schuilgaan onder het blad, maakt hij verder geen stengels.”

Geslacht: **Trachystemon**
Soorten: 1
Groeiwijze: **bodembedekkend**
Bloem: **hemelsblauw**
Blad: **eirond, ruw**
Extra: **dicht gesloten habitus**